

Erasmus+

FOTOVOLTAIKA

PROJEKT „Nové zručnosti – úspešná cesta do sveta práce“
2017 – 1 – SK01 – KA116 – 034938

PARTNER

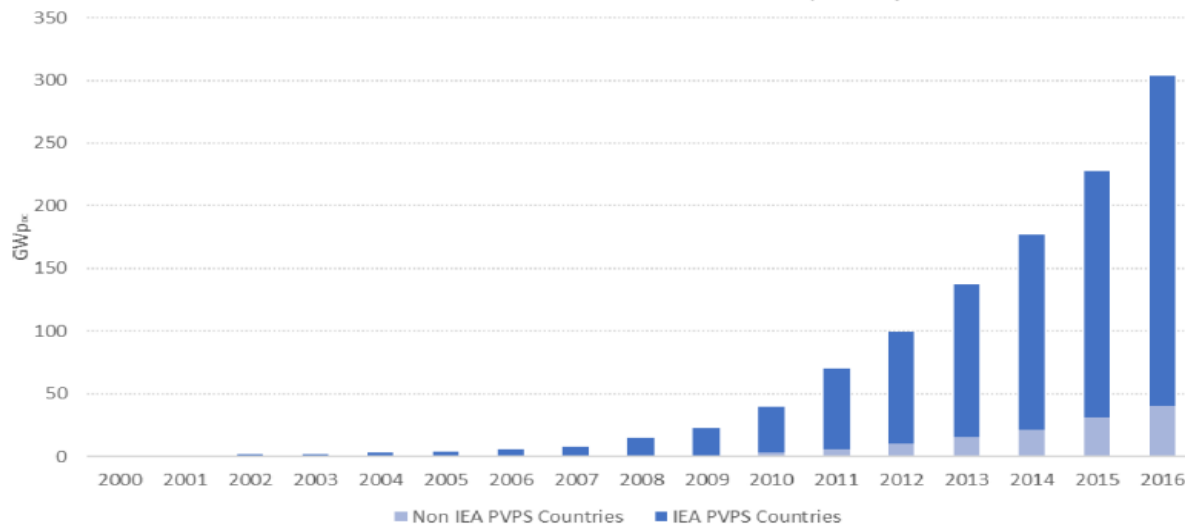

LBS – Landesberufsschule Zistersdorf, Austria

Využitie solárnej energie

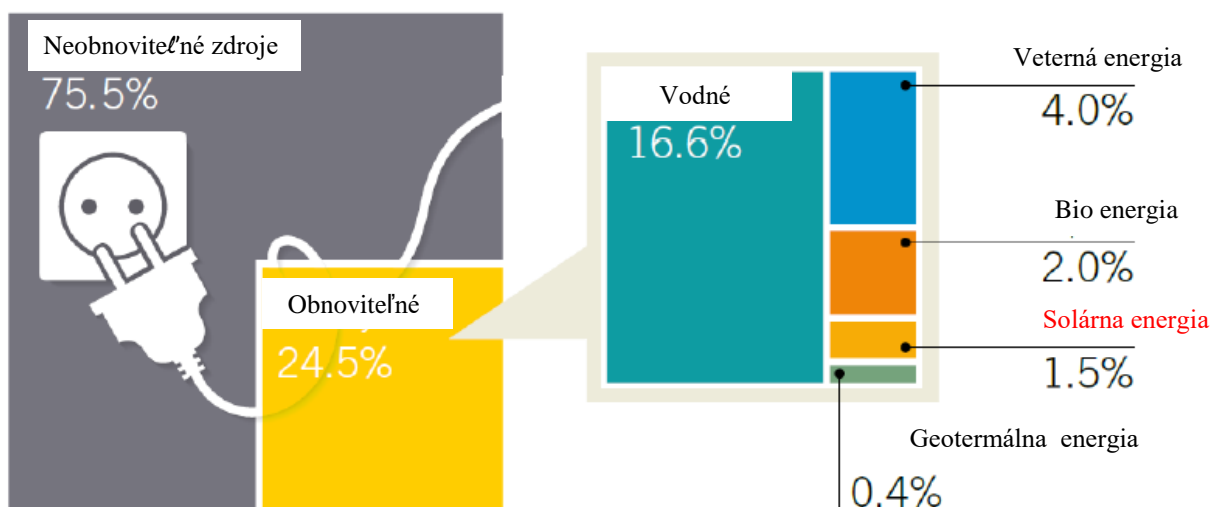
Celosvetový nárast fotovoltaiky

Weltweit installierte Leistung
Quelle: IEA

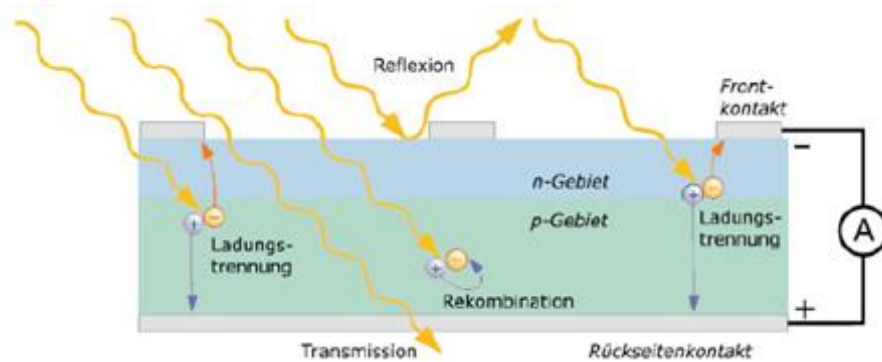
Podiel fotovoltaiky na výrobe elektrickej energie

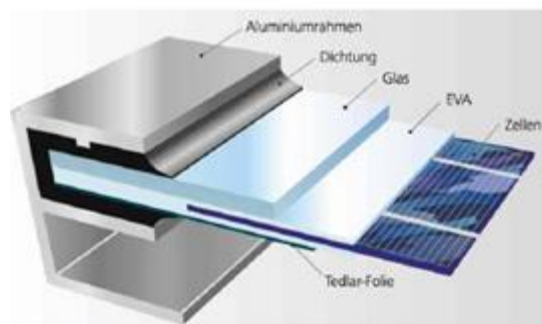
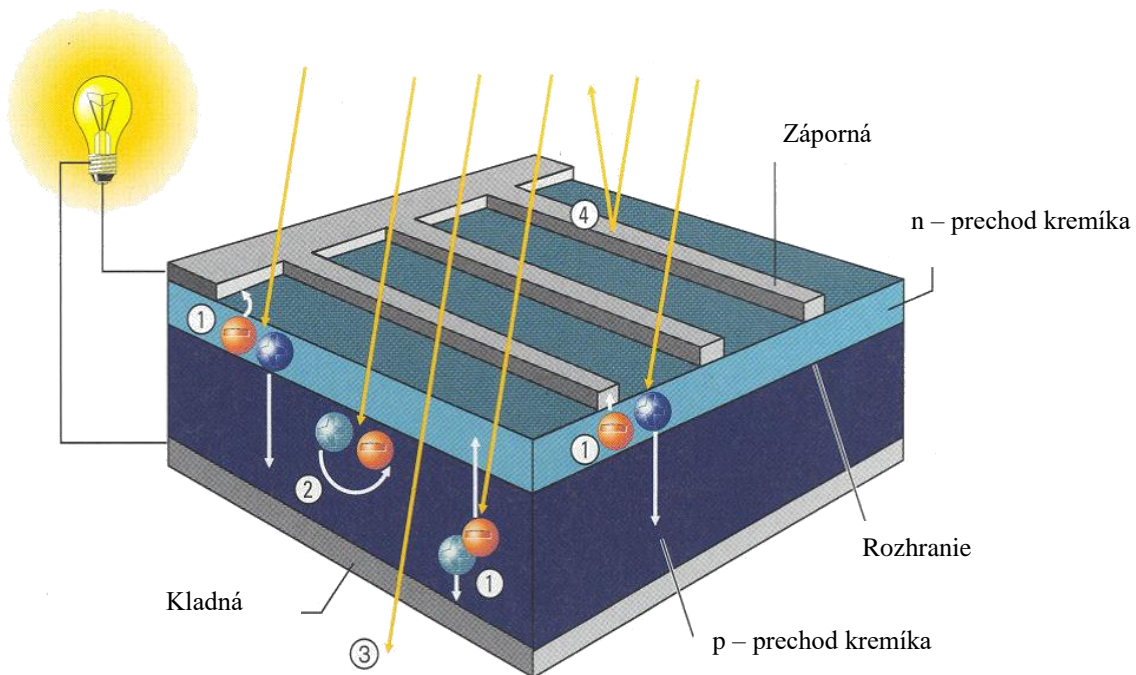
Princíp fotovoltaiky

Fotovoltaiku objavil Alexander Edmond Becquerel v roku 1839. V roku 1958 sa prvý krát použili fotovoltaické články pre výrobu energie v kozmických programoch a od tej doby sú ich neodmysliteľnou súčasťou.

Princípom je fotoelektrický jav, pri ktorom dopadom fotónov na polovodičový p-n prechod dochádza k uvoľňovaniu a hromadeniu voľných elektrónov. Ak je p-n prechod doplnený o dve elektródy (anóda a katóda), vznikne fotovoltaický článok, dodávajúci elektrický prúd.

Konštrukcia kryštalickej bunky:

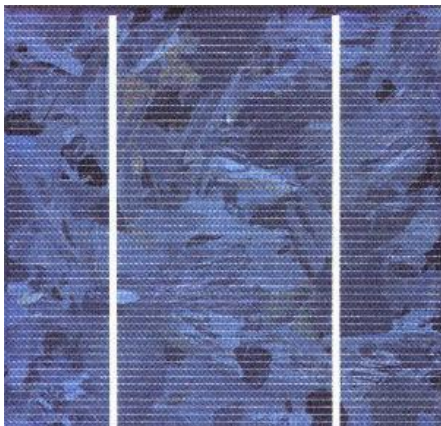

Fotovoltaické články, pozostávajúce z buniek, sú zoskupené do fotovoltaických panelov rôznych veľkostí a výkonu a sú základom fotovoltaického systému. Najrozšírenejšie fotovoltaické panely sú v súčasnej dobe kremíkové. Rôznym spracovaním kremíka sa dajú vyrobiť monokryštalické, polykryštalické a amorfné fotovoltaické články. Monokryštalická bunka má tvar čierneho osemuholníka a polykryštalická bunka je sfarbená modro a má tvar štvorca. V praxi sa používajú prevažne polykryštalické bunky. Monokryštalické bunky majú väčšiu účinnosť než polykryštalické, ale využitie plochy modulu nie je vzhľadom k tvaru tak dokonalé – v konečnom dôsledku sú oba typy výkonovo obdobné. Účinnosť polykryštalických modulov je 12 – 14 %. Účinnosť monokryštalických modulov je 12 – 16 %. Cena a životnosť sú približne rovnaké. Amorfné bunky sú tretím typom. Sú veľmi tenké, čím sa dajú ohýbať a využívať na oblé tvary (architektúra), ich účinnosť je však iba 7%.

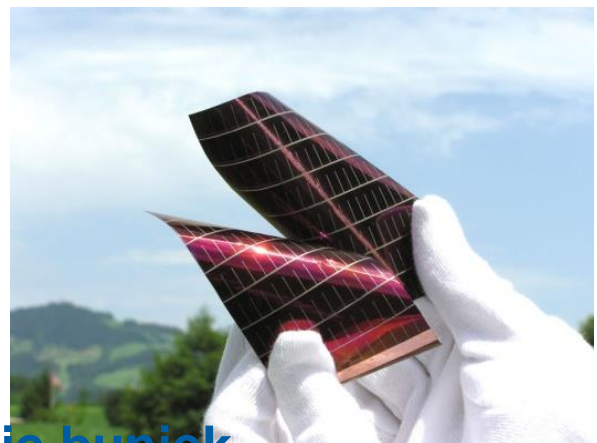
Monokryštalické bunky

Polykryštalické bunky

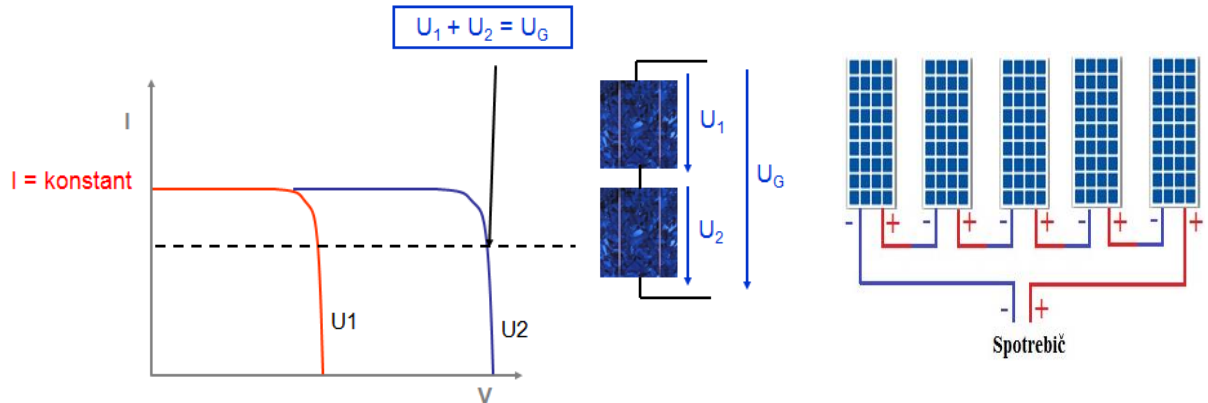

Amorfné bunky

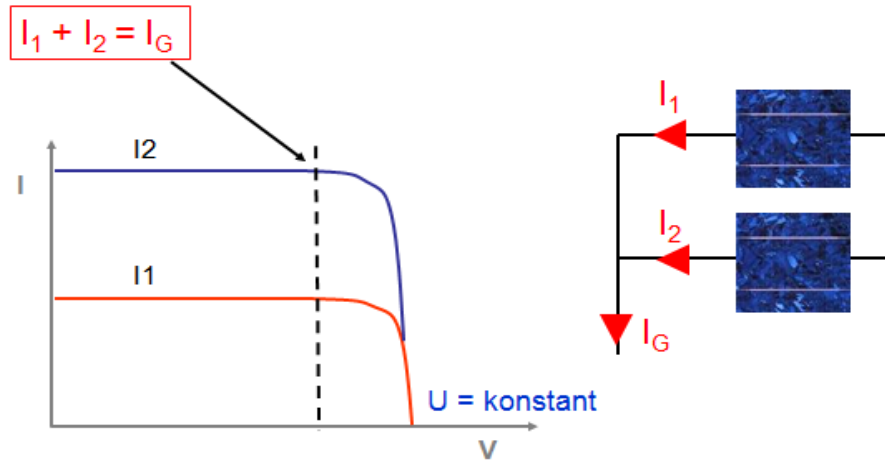

Zapojenie buniek

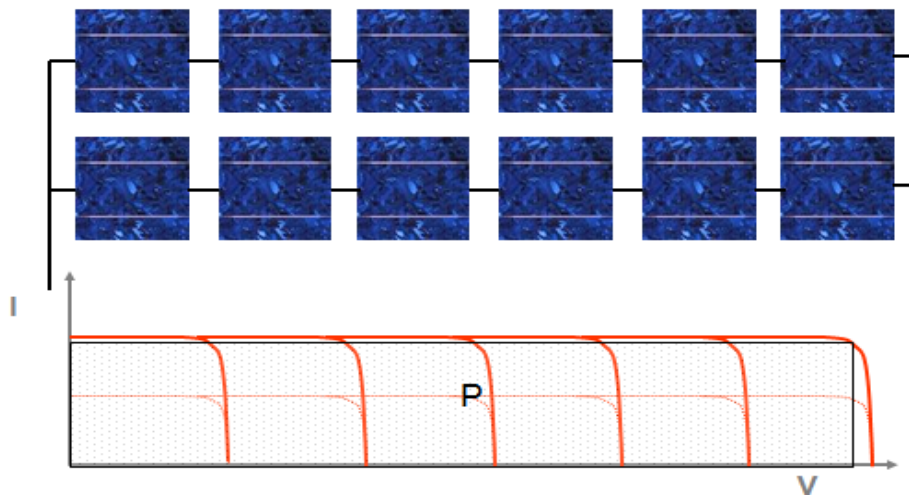
Jednotlivé bunky sa môžu zapájať sériovo, čím sa sčítava veľkosť napätia pri zachovaní konštantného prúdu:

Alebo sa bunky sa môžu zapájať paralelne, čím sa sčítava veľkosť prúdu pri zachovaní konštantného napätia:

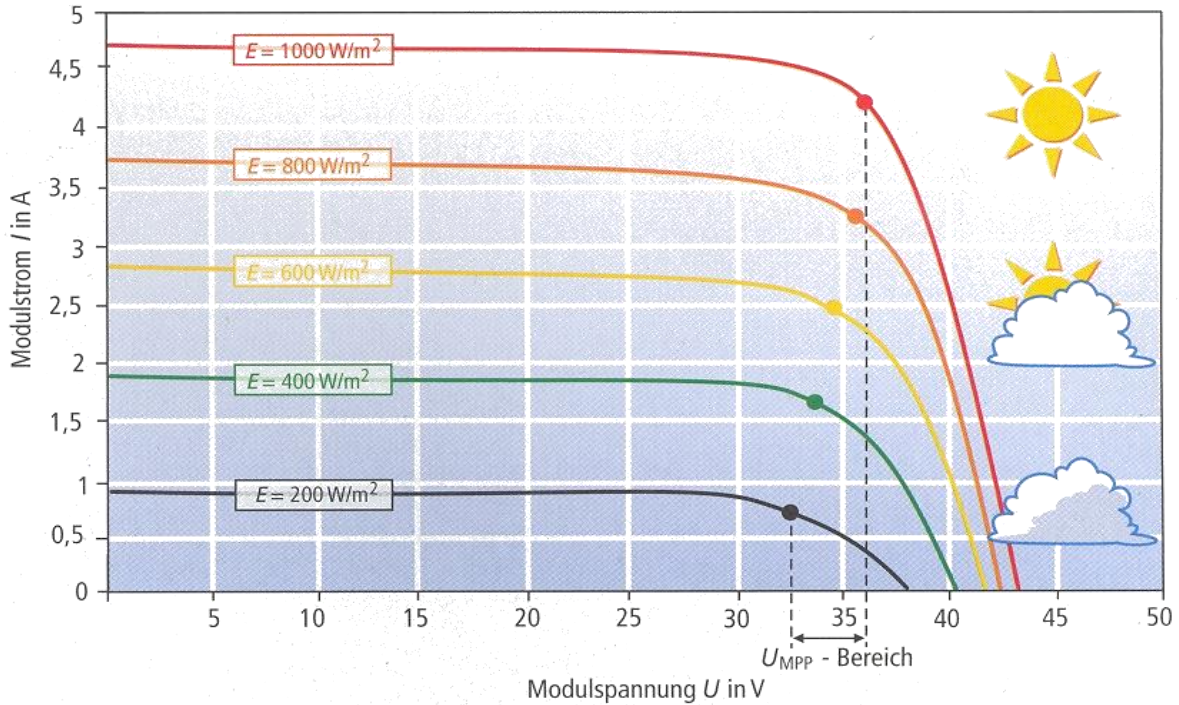

Prípadne sa použije kombinácia oboch spôsobov:

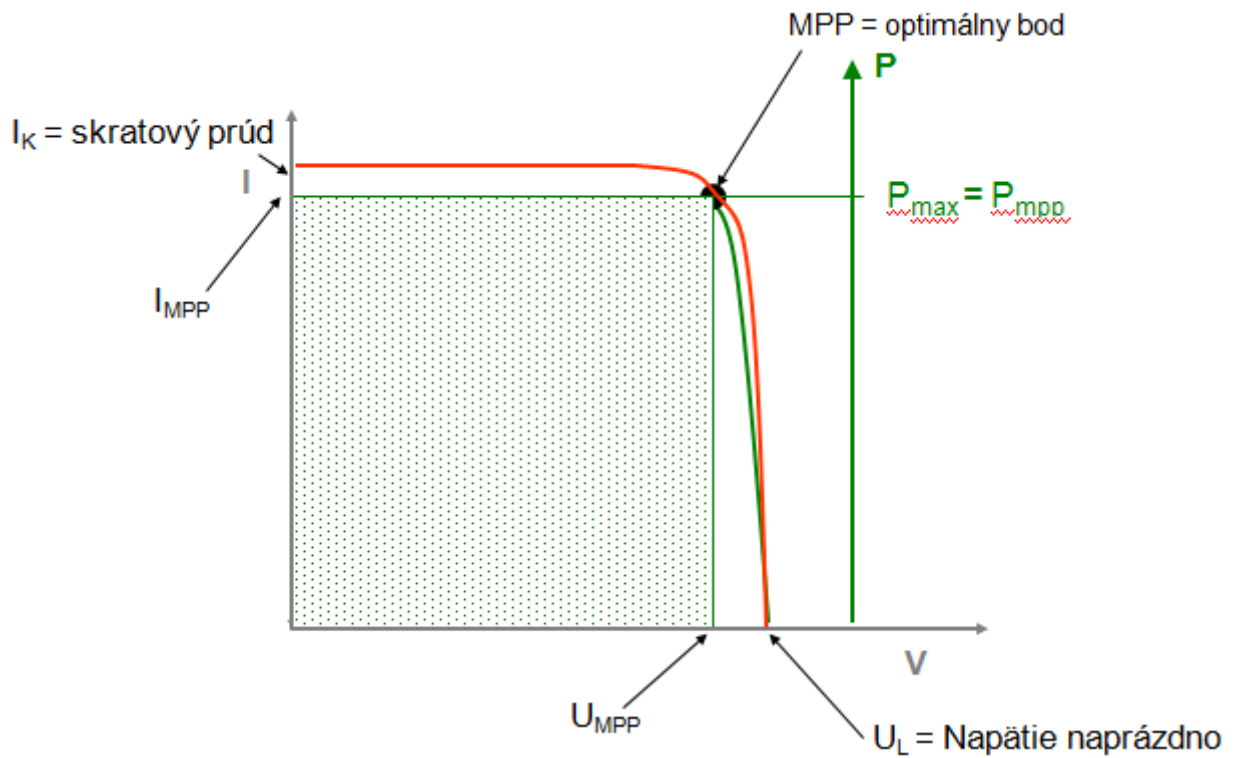

Vlastnosti buniek a modulov

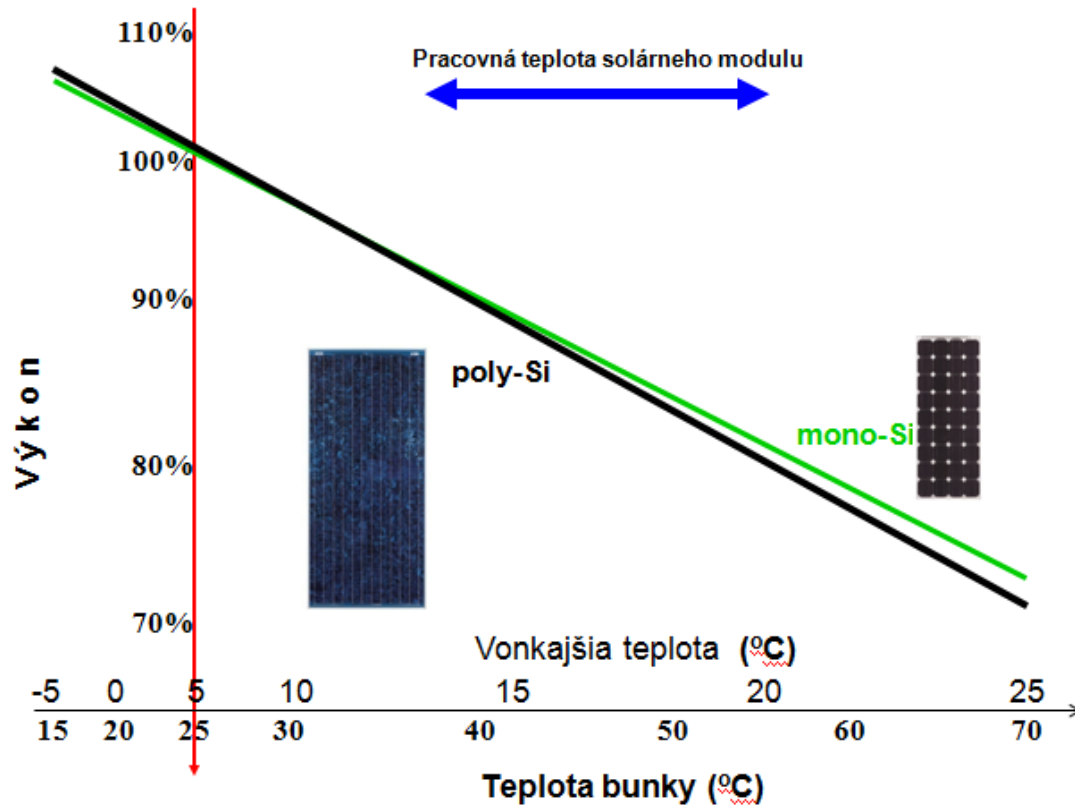
Porovnanie výkonu v závislosti na slnečnom žiarení:

Závislosť napätia a prúdu – maximálny výkon:

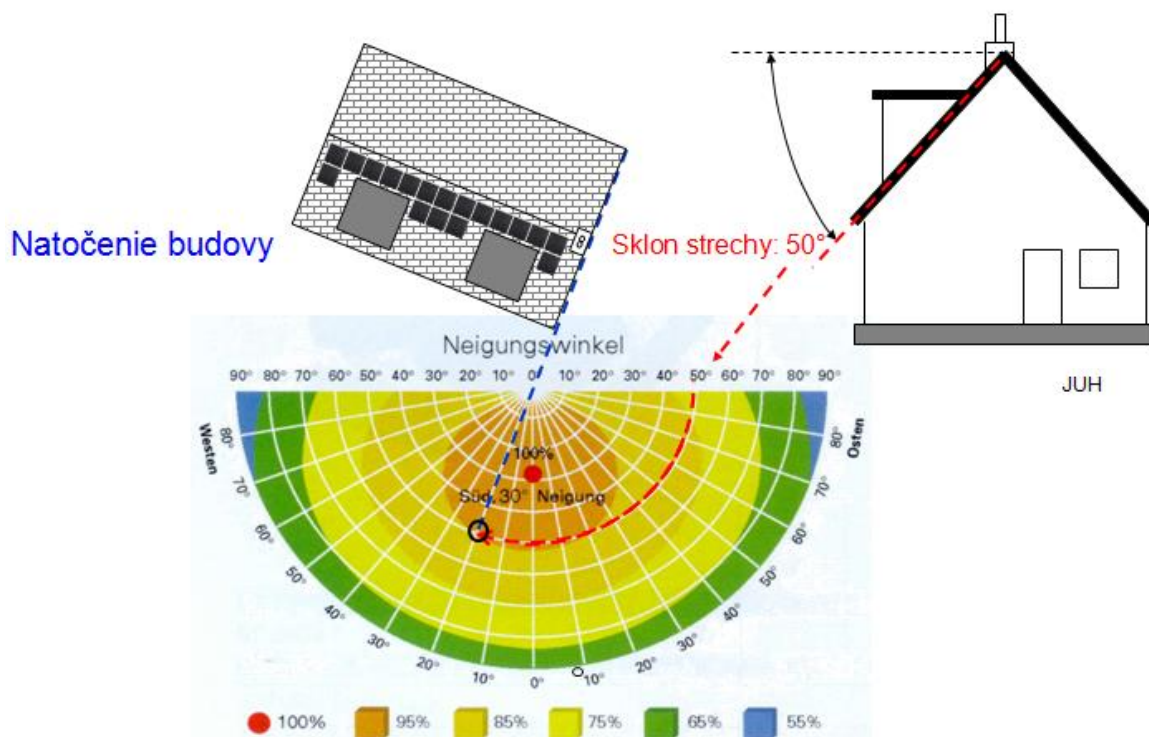

Závislosť výkonu od teploty:

Závislosť výkonu na umiestnení:

Solárne panely sa najčastejšie umiestňujú tak, aby boli orientované na juh, so sklonom 30 až 60°. Tak získavajú najviac energie.

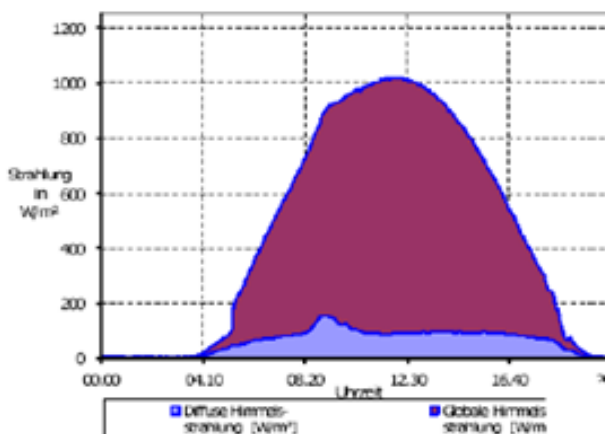

Fotovoltaické moduly možno integrovať aj do náročnejších konštrukcií - zariadenia, ktoré panely automaticky naklápajú a natáčajú za slnkom, sa však príliš nepoužívajú, pretože sú nákladné. Vedia však zvýšiť výkon až o 40%.

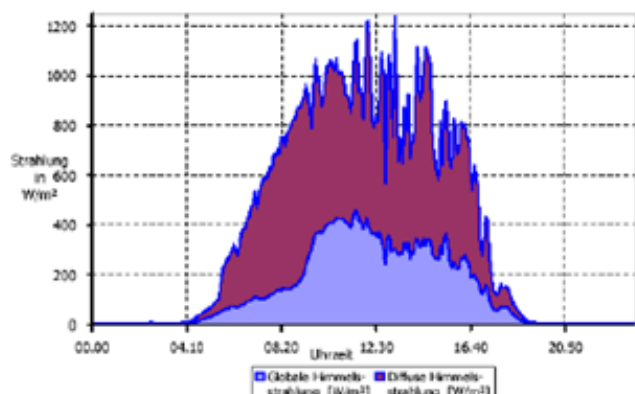
Fotovoltaické solárne panely sú umiestnené na dvojsose polohovacom zariadení, ktoré automaticky sleduje polohu Slnka, pre zaistenie optimálneho nasmerovania fotovoltaických panelov.

Typický priebeh denného výkonu v závislosti na oblačnosti:

Malá oblačnosť

Premenlivá oblačnosť

Typy fotovoltaických systémov

Samostatné (ostrovné) systémy.

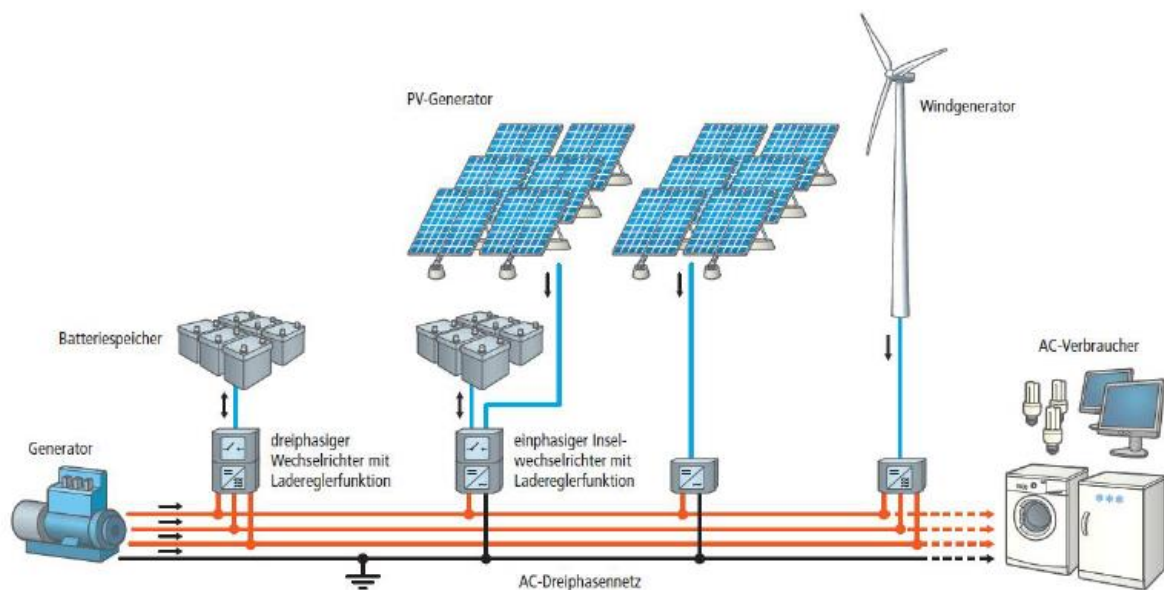
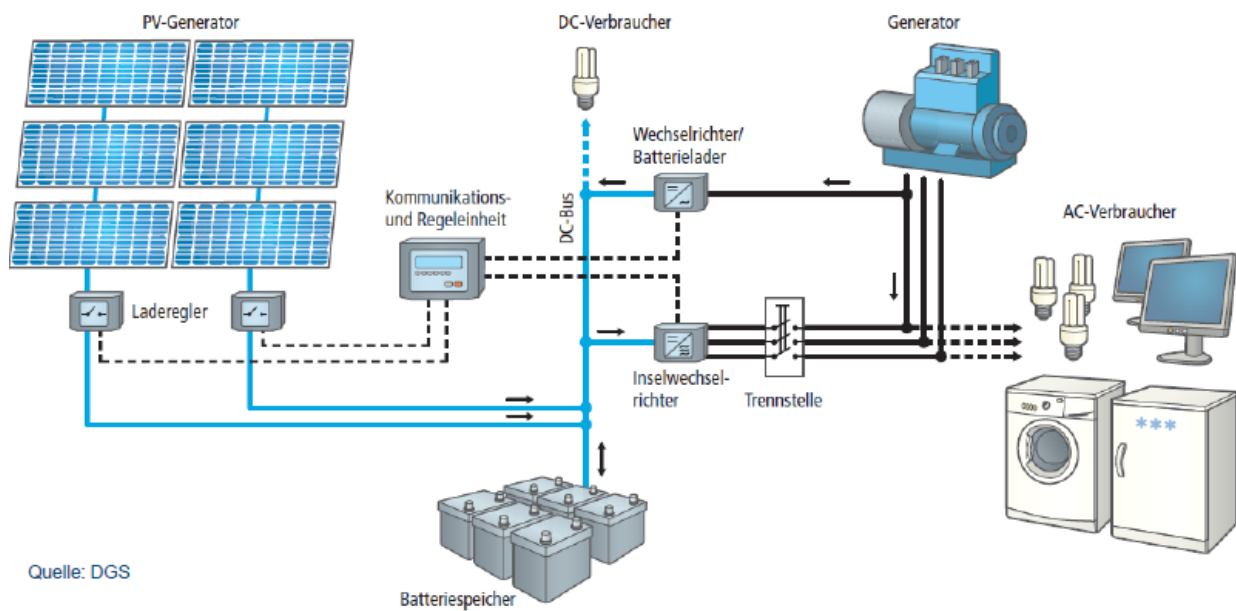

V našich podmienkach sa fotovoltaika využíva v miestach, kde nie je k dispozícii elektrina zo siete. Teda v prípadoch, kde sú náklady na vybudovanie a prevádzku prípojky vyššie než náklady na fotovoltaický systém - k rozvodnej sieti viac než 500 m (osvetlenie cesty, chata, automobilový prívies, núdzové telefónne búdky pri diaľniciach alebo výstražná dopravná signalizácia, parkovacie automaty). Používajú sa s akumuláciou elektrickej energie alebo bez nej. Výkony sa pohybujú od 100 Wp do 10 kWp.

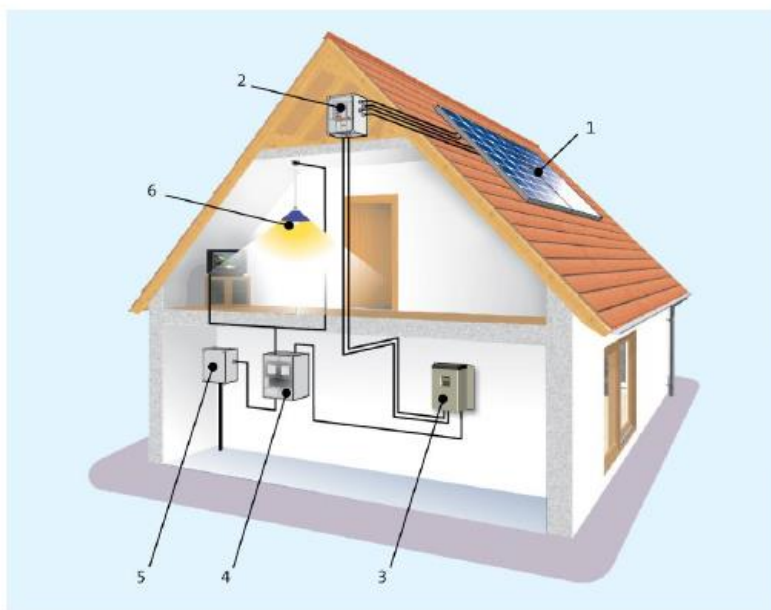
Systemy s akumuláciou elektrickej energie

Používajú sa tam, kde potreba elektriny nastáva i v dobe bez slnečného žiarenia. Z týchto dôvodov majú tieto ostrovné systémy špeciálne akumulátorové batérie, konštruované pre pomalé nabíjanie i vybíjanie. Optimálne nabíjanie a vybíjanie akumulátorov je zaistené regulátorom dobíjania. K ostrovnému systému je možné pripojiť spotrebiče napájané jednosmerným prúdom (napätie systému býva spravidla 12 alebo 24 V) a bežné sieťové spotrebiče 230 V/~50 Hz napájané cez striedač napätia. Môže sa použiť aj záložný generátor ako poistka pri dlhotrvajúcom nedostatku slnečného žiarenia pri nepriaznivom počasí:

Systemy pripojené k energetickej sieti

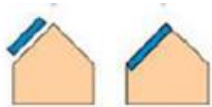
Tieto systémy pracujú celkom automaticky vďaka mikroprocesorovému riadeniu sieťového striedača, ktorý premení jednosmerný prúd z panelov na striedavý, na ktorý sú spotrebiče v domácnosti konštruované. Pripojenie k sieti podlieha schvaľovaciemu riadeniu pri rozvodných závodoch, pričom je nutné dodržať dané technické parametre. Prebytok energie, ktorý sa nespotrebuje v domácnosti, sa dodáva do verejnej siete.

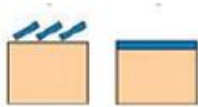
- 1 – solárne panely
- 2 – prepojovacie zariadenia
- 3 – menič napätia DC/AC
- 4 – monitorovací a riadiaci systém
- 5 – prípojka do verejnej siete, elektromer
- 6 - spotrebiče

Inštalácia panelov

Možnosti umiestnenia:

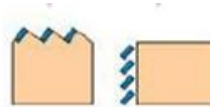
Šikmá strecha

Rovná strecha

Priečelie (fasáda)

individuálne

Mimo budovu

Spôsoby uchytenia:

Škridlová strecha – uchytenie pomocou hliníkových konzol a profilových líšt:

Plechová strecha – uchytenie pomocou tvarových úchytiiek (pozor na použitie materiálov, ktoré môžu vytvárať elektrický článok s kovovou krytinou – najmä pri použití medenej krytiny – nebezpečenstvo korózie):

Rovná strecha – použitie šikmých konštrukcií, ktoré sú na streche dostatočne zaťažené (betónové tvárnice), resp. sú ukotvené (pozor na izoláciu strechy):

Nezabudnite na uzemnenie všetkých častí!

Hotovo

Príloha

Protokol z merania fotovoltickej energie - vplyv správneho natočenia a sklonu panela na veľkosť výkonu.

Meno:

Trieda:

Dátum:

Protokol z merania fotovoltickej energie - vplyv správneho natočenia a sklonu panela na veľkosť výkonu.

1. Merací obvod/schéma:

2. Požadované vybavenie a súčasti:

PV merací stojan, 2 multimetre, rôzne meracie káble, uhlomer, kompas

3. Krátky popis modulu FV:

4. Meracia tabuľka pre meranie výkonu - Účinnosť vyrovnania a zarovnania. orientácia:

Dátum a čas: _____ / ____

Počasie:

Sila žiarenia E: _____ pozri tabuľku

Povrchový fotovoltickej modul (A_{sol}): **0,8 m²**

Slnčné žiarenie na fotovoltickej module (P_{ST}): _____ pozri tabuľku

Vonkajšia teplota: _____ °C

Teplota modulu: _____ °C

Meracie poznámky:

Uved'te panel do činnosti zapnutím ističa. Údaje odčítajte z príslušného displeja.

U-PV (namerané)	I-PV (namerané)	P-PV (vypočítané)	E (namerané)	P-ST (vypočítané)	η-PV (vypočítané)	Zarovnanie & sklon
V	A	W	W/m²	W		
						Juh / 30°
						Juh / 45°
						Juh / 60°
						Juh / 90°
						Východ / 30°
						Západ / 30°

Požadované vzorce:

$$P-PV =$$

$$A_{Sol} = 0,35 \text{ m}^2$$

$$P_{ST} =$$

$$\eta =$$

5. Závery:

- Ako sa FV výkon správa v rôznych orientáciách a sklonoch?
- Aká bola najvyššia fotovoltaická energia, pri ktorej orientácii a sklone? Pokúste sa nájsť vysvetlenie.
- Ako sa FV prúd a FV výkon správajú ako funkcia žiarenia E na FV module?
- Čo iné ste zistili pri meraní výkonu PV?

***Veľa šťastia v kampani zameranej
na úsporu energie.***

